

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadó: Csomor Kálmán

CSOMOR KÁLMÁN

Lapunk érdekében.

Engedjék meg tisztelt olvasóink, hogy lapunk érdekében egy pár szót szólhassunk.

Olyan kis szaklapocskák, mint a mienk is, fenállhatásukra azt az eljárást szokták követni, hogy a régi előfizetőknek a lapot mindaddig, míg azok azt vissza nem küldik, *megszokták küldeni*. Feltételezván azt, hogy többen előfizetéseiket nem azért nem ujitották meg, mivel nem kívánják a lapot továbbra is megtartani. De kényelmi szempontból; meg azért is, mivel hozzánk hasonló kis szaklapocskák, sőt még a nagyobb és gyakrabban megjelenő szaklapok is úgy járnak el, hogy nemcsak a régi előfizetőknek, sőt az általuk ajánlottaknak is állandóan mindaddig megküldik lapjukat, míg azok vissza nem küldik; s később, ha a lapban tett felszólításra az előfizetési díjakat be nem küldik: *posta-megbizás útján szedik be*.

És a t. közönséget ehhez teljesen hozzá szoktatták; mivel megtették és pedig jogosan, hogy annyi méltánylással van a közönség, hogy önzetlenül, jövedelemért nem dolgozó szaklapot ha megtartja később előfizetnek, illetőleg a küldött posta-megbizást kiváltják. Akik nem akarják megtartani a lapot egyszerűen visszaküldik és nem fogadják el; és ezzel a lapkiadót mihez tartás végett értesítik — ki is az illetők neveit törli. Valamint felteszik azt is, hogy azok, akik a lapot nem küldik vissza, megtartják: ha bár később, de előfizetni fognak és az esetleges posta-megbizást beváltják.

Mi is ezt az eljárást követjük lapunk első éve óta; s így mivel régibb előfizetőink ehhez szokva vannak: ez évben is hasonlóképpen fogunk eljárni.

Felkérjük tehát mindazokat, akik lapunkra előfizetni

illetőleg a küldendő posta-megbizást beváltani nem hajlandók, lapunk jelen számának visszaküldésével azt tudomásunkra juttatni méltóztassanak. Mely szivességért már ezuttal köszönetünket nyilvánítjuk.

Ellenben azokat, kik jelen lapunkat vissza nem küldik, lapunk rendes előfizetői közé sorozzuk és kérjük, hogy az előfizetési díjat 4 koronát beküldeni annál inkább is sziveskedjenek, mert amely előfizetés jövő hó első felében be nem folyik: azokat a hó második felében posta-megbizás útján szedjük be.

Szükségesnek és illőnek tartjuk ezen eljárást az illetők becses tudomására hozni, nehogy úgy tekintessünk, mint aki a lapot valakire reá erőszakolni akarja. Ez rosszul esnék, ha az előfizetési díjak beszedése esetén bennünket is ilyennel vádolnának.

A szaklapok legtöbbször ezen eljárását mi is elfogadtuk, és így ezt olvasóink tudomására hozni kötelességünknek tartjuk.

A szerkesztő-kiadói hivatal.

A téli fagy káros hatása.

Lapunk múlt számában már említést tettünk arról, hogy az idei télen át volt nagy hideg a szőlővesszők rügyeit megfagyasztotta, elrontotta, tönkre tette.

Most ezen kérdéssel behatóan kívánunk foglalkozni.

A tél fagya rendszeren akként tesz károkat a szőlővesszők rügyeiben, hogy a zúz a vesszők rügyeit belepíti, mely azután napközt felolvadván: a rügyekre száll, ott reá fagy és így a rügyeket megfagyasztja.

Az idei fagykár nem így történt; hanem egyenesen a nagy hideg hatott a rügyekre kártékonyan; az fagyasztotta meg a rügyeket.

És az a sajátságos, hogy máskor rendszeresen a szőlővesszők felső részein levő rügyek fagytak meg, az idei tél hidege azonban a szőlővesszők alsó rügyeit a hó felett, különösen az öregebb tőkénél ott tette tönkre, ahol rendszeren termésre metszeni szoktunk.

Az újabb szőlőkultúrában a szőlőtő termőcsapjai maga-

sabbra esnek, mint a multban, sőt egyesek azt tulmagasra is metszik, s így a fedés által nem igen lehet a magasabb, különösen a csercsapos csapokat befedni, földdel takarni; különösen a csemegefaj-szőlők, mivel azok rendszeresen is magasabbra metszetnek, az idei tél fagyától több helyen felette sokat szenvedtek.

Az én szőlőim legnagyobb részben magas hegyoldalban fekszenek, ahol évtizedek alatt nem igen fordult elő téli fagykár. És most kivéve néhány szőlőfajt: a szőlőrügyek ott, *ahova éppen a termő-rügyeket kellene meghagyni*: néhány faj kivételével mind elfagytak.

Elfagytak azon a helyen, ameddig a hó ért; tehát közvetlenül a hó felett fagytak el a rügyek. A vesszők felebb eső részein a rügyek épek. Éppen ez igazolja azt, hogy az idén nem a zúz fagyasztott, mint más télen, de a hideg, mely rendszeren a hó felett legjobban szokott lerakodni.

A fagyás lehet többféle. Elfagyhat a termő-rügy, elfagyhat a vessző, és van eset reá, hogy nemcsak a termő-rügyek, sőt még az ugynevezett fiókszemek, fiókrügyek is elfagynak.

A termő-rügyet hogy elfagyott arról lehet megösmerni, hogyha a termő-rügyet lecsipjük, nincs bennök semmi zöltség, semmi élet, hanem olyan, mint a tapló. Az elfagyott vesszőt arról lehet megösmerni, hogyha a felső héjat lehántjuk: az alatta lévő élénk zöld szín helyett bágyadt sárgába áttörő barna színt látunk. A fiókszem és fiókrügy elfagyását arról ösmérhetjük meg, hogyha a fiókszemet, az alig látható rügyet levesszük; ott sem lehet látni semmi zöld élénk színt. Az egész egy elbarnult rész.

A gyakorlatlan emberek nem igen tudják mekülönböztetni, hogy mely esetben van elfagyva a termő-rügy, és mely esetben van elfagyva a fiókrügy.

A felületes szemlélő levesz egy rügyet fiókrügyestől, s ha zöldrészt lát benne, rá mondja, hogy nincs a rügy elfagyva. Pedig csalódik, mivel a zöltség, az élet: nem a termő, de a fiókrügyben van.

Azért tehát aki vizsgálja, annak jól meg kell figyelni, hogy melyik a termő- vagy ugynevezett anyaszem, és melyik a fiókszem.

Azt a szőlőveszőt, amelyen csak a termő-rügy, anyaszem van elfagyva és a fiókszem él: még ellehet használni, mivel a

fiókszem rendszeren még pedig nagyobb erővel hajt ki. Az a vessző, ahol a fiókszem is elvan fagyva: csak tüzre való, valamint az is, melynél a vessző van elfagyva.

Ezt a három megkülönböztetést jó megtanulni.

A tél fagya tehát a szőlő-rügyeket a hegyeken ha elfagyasztotta, annál inkább ekellett fagyasztania a lapos helyeken. Ha azonban ott is csak alul, ott, ahol a hó végződött vannak elfagyva, és föllebb nincs hiba: *azt a vesszőket egész bátran lehet felhasználni*, úgy, hogy az elfagyott részt az ültetés alkalmával vagy az ojtás hatznalatánál eltávolítjuk.

Ez szóljon a vesszőkre nézve.

Most térjünk át arra, hogy az idei téli fagy tett-e és mily károkat a szőlő termésére nézve.

A fiatal szőlőkben és azokban, melyek tőkefejművelés mellett kezeltetnek, szóval ott, ahol a tőke fejezetét egész addig, ahol a termőcsapokat meghagyni szoktuk belehetett fedni: *nincs semmi baj*. De az idősebb szőlőkben, ahol a csapok már rendes magasságukban vannak, vagy a tulmagasan eszközölt metszéssel, ahol nem lehetett a termő-rügyeket betakarni, különösen olyan helyeken, ahonnét a szél a havat elhordotta: bizony ott nagy baj van. — *Ott a termő-rügyek mind eltagytak*. És ha a gazda nem végzi a metszését a mondott körülmények figyelembe tartásával, de minden egyéb számítás nélkül szokottan metsz: *ott ez évben szomorú lesz a szüret*.

Az a kérdés tehát, hogy az adott viszonyok között mi a gazda teendője?

Első teendője a gazdának az, hogy vizsgálja meg kinyitott szőlőjét, vajjon tett-e benne a téli hideg kárt? Ha nem, úgy vágja félre a kalapját s végezze szokottan a metszést. Ha azonban úgy találja, hogy bizony-bizony megégette a hideg a szőlő-rügyeket: akkor a metszéssel ne siessen. Várakozzék addig, míg a szőlő-rügyek megindulván látható lesz az, hogy melyik rügy fagyott le, és melyik menekült meg a haláltól. És azután a metszést ahhoz alkalmazza.

Ha nincs elkerülhetlen szüksége ősszel a termésre: akkor a jelen év nagyon alkalmas arra, hogy az esetleg rossz metszés vagy tőke rossz növekedése folytán eltorzított metszésű tőkégeit minden feles csapoktól megtisztithassa s úgy mond-

juk, megfiatalítsa. Mert azt sem tévessze szem elől, hogy ez a tisztogatás a jövő évben a termés hozamát szaporítja.

Ha azonban a termés jövedelmére elkerülhetlen szüksége van: akkor azután térjen el a szabálytól, messe a vesszőt oly magasra, ahol élő és termő rügyet talál.

Igy azután a történt károsodást teljesen helyre hozhatja.

Az igaz, hogy azután az így gazdaságosan történt metszés némelyek által kritika tárgyává tétethető, de csak a jelen évben, mivel a jövő évi metszéssel az egész dolgot ismét rendbe hozza.

El kell tehát tűrni némi alakiságot azért, hogy szüret után és a jövő évben ne kellessék a kölcsönért mások ajtaján kopogtatni.

A gazdag ember úgy cselekszik ahogy akar, a szegény szőlész pedig ahogy lehet.

Most, mikor a téli fagykárokat így szomorúan kell konstatálnunk, egy ezzel kapcsolatos ferdeséget is így alkalmilag meg kell említenünk.

Emlékezzenek csak vissza tisztelt szőlősgazda társaink, hogy mily nagy forradalom iparkodott felszínre hozatni a szőlők metszése terén!... Emlékezzenek csak vissza, hogy néhány évvel ezelőtt mennyire iparkodtak a szőlészeket az úgynevezett Dezimeris-féle szőlőmetszésre reá bírni.

Százezer példányokban rajzban küldötték szét a boldogító metszési módozat mintázatát. Naptárak, hírlapok hasábjai teltek meg vele.

Már akkor kimondottuk, hogy az egész piktura, az egész metszési rajz, mely szétküldetett, nem egyéb káros semminél! oly theoria, mely nem a gyakorlatban, de a zöldsztalnál nyert életet.

Már akkor felemeltük szavunkat ellene; már akkor kimondottuk, hogy egy nagy téli hideg esetén az egész mesterséges szarvakkal ellátott tőke lefagyhat, és évek kellenek ahhoz, hogy azok termő-állapotba jöhessenek; mert legnagyobb része a termő-rügyeknek elfagyhat. És így nemcsak azon évi termés semmisül meg, de sok esetben az ojtvány is, mivel tőkefej nincs, és így nincsenek alvó szemek. És ha talán az első évi alvó szem valahol előtörne is és az ojtványtőke kihajtana: évek kellenek ahhoz, míg a tőke teremni fog. Ez esetben a kihajtható tőke 2—3 évig nem hoz termést és a

legnagyobb része pedig az ojtványoknak elvesz. S így azután lesz egy felette hézagos ojtványszőlő, melytől minden felebarátomat mentsen meg az Isten.

Most szeretnék azoknak az uraknak a szemébe nézni és megkérdezni, kinek van igaza? Kinek adott a tél nagy hidege igazat?

A nevezett metszési módozat abból állott, hogy a már két éves fiatal tőkét úgy idomitották, hogy évenként mindig magasabban hozzák ki termésüket.

És ezzel a metszési módozattal azt érték el, hogy a termő-rügyek évek multán egész magasan felhaladtak, melyeket soha sem lehet úgy befedni, hogy a termést hozó rügyek föld által takarhatók legyenek. Jön azután egy az ideihez hasonló tél, és az összes termő-rügyeket tönkre teszi, és hozzá ráadásul az ojtvány tőkétet megsemmisíti.

Még az általunk alkalmazni szokott metszési eljárás mellett is kárt tett a téli fagy, pedig mi úgy metszünk, hogy a tőkének két ellentétes oldalán fejlődött csapon két rügyecskét hagyunk meg, és a másik két oldalon két idei vesszőt egy-egy szemre metszünk; mégis megtörténik, hogy a csapokon levő rügyek egynémelyike oly magas, hogy be nem fedhető, és az idei tél elfagyasztotta. De csak egy részével történhet ez, míg a másik rész megmarad; sőt ha bekövetkeznék is, hogy mind a két csapon lévő rügyecskék elfagynának is, a tőke ellenkező oldalán lévő kis egyszemes csapocskák, mely minden körülmények között földdel van takarva és a fagy ellen védve van életben marad.

És ha a csapocskán levő meghagyott 2—2 termő-rügy elfagyna is: okos metszéssel a vesszőn fönnebb levő sértetlenül maradt termő-rügyek közül meghagyható annyi, mennyi a termés hozama a tőke erejéhez képest elégséges; és a másik két szemes csap esztendőre, a rendes termő-csapot meghozza.

Tehát a téli fagy esetén míg egyrészt a termést is meglehet tartani, más részről a jövő évi termő-csap biztosítva van.

Az idei téli fagy tehát tanítsa és győzze meg a gazdát arról, hogy a hangzatosan ajánlott Dezimeris-féle metszéstől óvakodjék és fogadja el azt a rendes metszési módozatot, melylyel tőkefej képződik, melylyel a tőke ereje kiméltetik és melylyel a téli fagy ellen is elég oltalmat talál.

Mi a téli fagykárokat behatóan tanulmányozva azt tapasztaljuk, hogy nem minden szőlőfaj szenvedett egyenlő kárt.

Például a mézes-fehér, mustos-fehér, fehér kadarka, sőt még a nemes kadarka is erősen szenvedtek, addig a rozsdás muskolat, burgundi és egyéb parázsabb veszőjü fajok egy és ugyanazon a helyen kevesebbet szenvedtek.

De mennyire más volna a fagykár, ha a mult évi időjárás oly kedvező meleg és száraz nem lett volna a szőlő-rügyek beérésére. De a mult évben a szőlő-rügyek teljesen beértek. Pánczéluk, melylyel védve vannak oly erősek, miszerint csakis annak köszönhető, hogy az összes rügyek a vesszőkön meg nem fagytak, és így az összes termések és vessők tönkre nem lettek téve.

Mint jó gazdának számolni kell a körülményekkel. És most az a kérdés: vajjon a tél kegyetlen tartós hidege az országban általánosan tett-e károkat? Vagy csak egyes vidékeket érte a csapás?

Erről pár hét alatt értesülni fogunk. Ha a kár országos: akkor az idei szőlőtermés egy része elveszett. S így nem lehet arra számítani, hogy a mult évi közepes mennyiségű termést pótolja.

Ebből az a konzekvenczia, hogy a már eddig szép keresletnek örvendő borüzlet nem fog visszaesni, és az eddig szép magasra feljutott borárak sem fognak alá szállani.

Ezzel a körülménnyel is kell a szőlősgazdának számot vetni.

Aggodalmak.

(Folytatás.)

A gazdának tehát eszén és résen kell leuni, és a szőlőtelepítést a legjobb megfontolt terv szerint kell eszközölni.

Tudatában kell lenni annak, hogy csakis a jobb minőségű borok lesznek azok, melyekben a tultermelés nem fog bekövetkezni. Mert ha egyszer-másszor várni is kell a vevőre, de az mindig illő árért lesz értékesíthető.

Azért tehát a költséges ojtványyszőlőt csak oly helyeken telepítsen, ahol a jobb borok termésére kilátás van. És csak oly fajokat ültessen, melyek jó borok adására képesek.

Ezért tehát helytelenül jár el az, aki sik területen, ahol silány borok szoktak teremni, *drága és költséges ojtvány szőlőt ültet.*

Szintén helytelenül jár el az, aki hegyi területen, ahol jó borok teremnének, sok bortadó oly szőlőfajokat ültet, melyek nagy, de silány termést adnak.

Gyenge borok előállítására alkalmasak a homoki szőlők. S miután egy hold ojtványiszőlő bármily zsugori kalkulus mellett is belekerül, mikor termő lesz 2400 2800 koronába: ez már nem versenyezhet az olyan homoki szőlőkkel, melyeknek holdja betelepítve sem kerül többé 400 koronánál.

E mellett még egy körülménnyel kell a szőlősgazdának tisztában lenni; azzal, hogy erejét borszőlőtelepítéssel tul ne terhelje; még a hegyeken sem. De szőlőjéhcz mérten ha a szőlő a vasuti vagy hajóállomáshoz közel van: *csemegeiszőlőt is ültessen.*

Tekintve azt, hogy a csemegeiszőlőre naponkint nagyobb piacunk lesz; s tekintve, hogy az árak manapság oly magasak, hogy ha abból engedünk, még akkor is kifizeti magát, oda kell törekedni, hogy a csemegeiszőlők termelésére is kiterjedjen figyelmünk.

Ha az elmondottak szerint járunk el: *nem lesz okunk évek multán sem panaszkodnunk szőlőink jövedelmezősége ellen.*

A szőlő ültetéséről.

Az új szőlő kulturával már annyira haladtunk, hogy teljesen öntudatosan sikerhez vezetőleg tudunk eljárni. És aki a szabályokat betartja: *az célt ér.*

A fő dolog az ültetés. Aki az ültetésnél hibát követ el: *azt évek mulva sem igen bírja helyrehozni.* Sőt sok esetben soha sem hozható helyre.

Az első főkéllék, hogy fordított talajba ültessünk. A második az, hogy a talajt melybe ültetni akarunk meg tudjuk határozni, hogy abban miféle szőlőfaj fog diszteni?

Az új szőlő — legkedvezőbb legrendszeresebb — ültetése az, hogy ripária portálisra nemesített ojtványokat ültetünk. Ez a rendszeres ültetés. Vannak azonban talajok, ahol a r. portális nem diszlik, és így a szükség visz rá bennünket arra, hogy más alanyvesszőkre nemesített ojtványokat ültessünk. És ezen szükség szülte esetekben előfordul az is, hogy az ojtvány ültetések mellőzésével európai szőlővesszőket ültetünk, és azt szénkénessel tartjuk fen.

Ha a talaj engyenlő mészmentes akkor ott nincs mit gondolkozni, ott ripária portális alanynak alkalmas helye van. Csak egy esetben nem alkalmas a r. portális sem: ha a talaj *vizes* esetleg *vadvizes*. Az ilyen vizes vadvizes talajban a szőlő levelek előbb megfodrosodnak később tönkre mennek.

Há a talaj száraz márgás meszes és emelkedett helyen van; akkor ott a rupestrisnek van a helye.

Ha a talaj agyagos meszes és elég nedves, akkor ott a *szolónisz foglaljon helyet.*

Lapos meszes margás talajban nincs helye az ojtványoknak: ott európai szőlővesszőt kell ültetni.

Ez a szabály.

Sok talaj azonban változó kevert: Például a vörösbarna területen vannak egyes fehér agyagos, meszes margás foltok kisebb nagyobb mértékben.

Ha a foltok kicsinyek egy-két kvadrát ölet tesznek ki: akkor legokosabb onnan azt a talajt elputtonozni a szőlő végére vagy az utra, honnét azután a megfelelő talajt helyette behordjuk.

Ha a foltok oly nagyok miszerint azokat elhordani nem lehet, de azért még sem tulságos nagyok: akkor legokosabb dolog arra alkalmas és pedig, ha száraz meszes margás rupestris — muntikula, ha agyagos nedves szolónisz alanyon nemesített fajokkal beültetni.

Ha nem rendelkezünk megfelelő ojtvánnyal, és nem akarjuk az ültetést egyéb fajjal keverni: akkor egyszerűen ültessük sima vagy gyökeres vesszővel a foltokat, melyeket azután később a megfelelő fajokkal benemesíthetünk.

A foltokat csak azon esetben ültessük be európai hasonló fajjal szénkéneg alá, ha az nagy táblákban van. Mert jegyezzük meg, hogy csekély kis foltokat nem érdemes szénkéneg alá telepíteni, mivel az felette költséges.

Egy szénkéneg fecskendő 52 korona, egy métermázsa szénkéneg hordóval együtt 60 korona; s így bárkinek is szénkénegezésért egyszerre 112 koronát kell kiadni. *Ez pedig sok!*

Csak azon esetre ültessünk szénkéneg alá, ha a terület lapos, a költséges ojtványtelepítést nem bírja meg, és ha nagyobb a tábla. Meg ha a terület oly helyen van, ahová a trágyával könnyen hozzá lehet férni. Mert a szénkénegezett szőlőt gyakrabban kell trágyázni, szóval tehát a szénkéneg alá való ültetés csak végső esetben alkalmaztassék.

Az ültetésről lévén szó megkívánom említeni, hogy az othelló nem tűri sem a meszes, sem a nedves talajt, mert az othelló is ripária változvány és egy benne is megvan a ripáriának a mész és túlnedvesség elleni természete.

Némelyek a meszes talajba ültetett beteg szőlővesszőket vasgálicz-czal szokták gyógyítani; szokták úgy, hogy a tőke körül gödröt ásva oldott vasgáliczot öntönek be; szokták úgy, hogy a tőkét metszéskor vasgáliczoldattal bemázoljuk. De hát hogy ez mitsem ér: gyakorlatból tudom.

A nedves talajt alászoktak csövezni és a vizet úgy leeresztetni. De ez is felette költséges. S kérdelem nem okosabb dolog-e az, ha az ültetésnél vagyunk ovatosak; és nem kell később esperimentálgatni?

János gazda.

A metszésről.

A metszés idejének megválasztásáról felette sokat irtak, és hogy még mostan sincsen rendes megállapodás abból látható, hogy a metszést egymástól egészen eltérő időszakokban eszközlik.

Vannak akik ősszel metszenek; vannak akik kora tavasszal metszenek és azután a megmetszett tőkét földdel újból betakarják. Vannak részint, akik egész későn metszenek.

Most már az a kérdés: az elmondott metszéseknél mi a hátránya és mi az előnye?

Aki ősszel metsz azt azért teszi első sorban, hogy a tavaszon a sok munkától megszabaduljon és hogy a szőlő vesszeje tavaszon nedvet ne bocsásson és állítása szerint hogy a szőlő előbb beérjék. — Aki kora tavasszal metsz, és a metszést betakarja azért teszi, hogy a metszés után kitünő nedv hideg fagy esetén a rügyeket megne fagyassza, és a nedv a rügyeket esetleg ne ne vakítsa. Azaz, hogy a betakart föld a nedvet feligya és a szőlőrügyeire kártékony hatással ne legyen.

Aki későn metsz azt azért teszi, hogy ekkor már látván a fakadásokat elé törve: biztos termésre metszhessen.

Az őszi metszés hátrányát azon tőkénél, ahol a csapok magasak és azok befedve nem lévén e télen elfagytak: *eléggé beigazolják*. — De megtörténik az is, hogy a sok esős sárban a rügyek lepállanak, vagy száraz időben a rügyeket az egerek lerágják.

Ez évben a hideg tette sok helyen tönkre a rügyeket, azért most az őszi metszés káros hatása. Az hogy a tavaszon kiömlő nedvesség a tőkét szerfelett elgyengitené, egészen ez sem áll. Mivel igaz ugyan, hogy a tőke nedvet ereszt, de hát a kifolyó nedvvel a tőke élete csak egyidőre gyengül meg, mivel a hiányt a talajból pótolja. S ami éltető táplálékok vannak a tőkében azok ismét a földbe jutnak.

Akik kora tavasszal metszenek mint mondám és metszett a tőkét újra betakarják, hogy tulajdonképen mit akarnak: *én igazán nem tudom megérteni*.

Miután az indító helye okát nem tudtam felfogni, hát kérdést intéztem az illetőkhöz kik ezt eszközölték, hogy hát mire jó ez az eljárás? Ők azt válaszolták, hogy így a metszéssel kiömlő nedv nem fagy a csapra és nem fagyasztja meg a rügyeket. Továbbá, hogy a kifolyó nedvet a föld felfogja és úgy a szemek nem vakulnak meg.

Nohát édes barátom ez nem egyéb *nesze semmi fogd meg jól*-nál. És ezen új divatú metszés ismét nem egyéb mint valami zöldasztalnál kieszelt theoria.

Nevetséges azért metszeni, hogy a nyitott szőlőt a fagy és nedv által okozható károsodás kikerülése végett újból befedjük. Hát akinek sok a pénze: *az ki is nyithatja be is fedheti azután czifrázhatja*; de hát ezt a majmolást az igazi szőlész meg ne kísértse.

Metszen akkor, midőn ideje van. Ha akkor metsz: akkor nincs oka sem a fagytól, sem attól hogy a kifolyó nedv a rügyeket megvakítja *félni*.

A metszés rendes körülmények között akkor eszközözendő, midőn

már a nyitás bevégeztetett; az idő kellőképen fel melegedett, és a rügyek duzzadni kezdenek.

A duzzadó rügy a kifolyó nedvtől meg nem vakulhat. De egyébként nevetséges is attól félni, hogy *a rügyeket a kifolyó nedv megvakítja.*

Először is azért, mivel a metszés alkalmával a vágást úgy lehet eszközölni, hogy a lefolyó nedv a rügyekre ne folyjék, másodszer azért, mert az a kár, amit a kifolyó nedv a rügyeken eszközölhet: *elenyésző csekélység.*

Ha azonban olyan rendkívüli körülmények között vagyok mint most, amikor télen át a rügyek elfagytak, akkor metszünk később, akkor, midőn a rügyek már elétörtek.

Az idén kései metszést a rendkívüli fagy követeli. De hát végtére nincs miért olyan nagyon megijedni a kései metszéstől.

Már egyszer emlitem, és most alkalomadtán újból felemlitem, hogy én a múlt évben egy csatornát a szőlőmet megfordítottam.

A fordítás alkalmával az első árokból kidobott föld a tőkékre hullott, melyet nagy elfoglaltságunk mellett csak ápril hó végén hordattunk el.

Persze ekkorra a földdel takart szőlőtőkék vesszejei felül leveleztek, de alulról ahol a föld takarta a rügyek aludtak.

Most azután a tőkét megmetszettük. És mikor a késő metszett tőkék virágzani kezdetek: a többi tőkéken a bogyók nagyszerűt nagyságuk voltak; s ime szüretre mégis beértek.

A metszéssel tehát ne komédiázzunk, hanem metszünk úgy és akként, amiut azt a régi tapasztalt öregek tették, akkor: midőn a természet azt legalkalmasabbnak jelzi és az öntudatos gazda azt megállapítja.

A metszésnek a nyitás után, ha a nyitott föld kissé megszikkadt, ha nem tapossuk nagyon le, és ha a tő kezd életre kelni, azaz ha a rügyek kezdenek elétörni: akkor van a metszésnek helye és ideje. Csak az esetben van az őszeleti metszésnek helye: ha a vesszőket értékesítés céljából kívánjuk leszedni. Ez esetben azonban a lemetszett tőkét nem egyszerűen fedni de körül kell hancsikolni.

Tudvalevőleg a tőkén levő legfelsőbb rügyek szoktak legelőbb hajtani. És ha ezek hajtani kezdenek: még akkor alulról habár duzzadni, fejlődni kezdenek is a rügyek de nem pattognak.

Igy azután lehet látni, hogy mely rügy termő, és termésre lehet vágni. Hogy a nedve ne folyjon a rügyre ezen nincs mit aggódani, mert az ügyes metsző mindig a rügygyel ellenkező oldalon eszközli a metszést, és a váglapot úgy eszközli, hogy a lefolyó nedv a rügyre ne folyjék

Apróságok.

A rügös szőlő. A múlt évben mint már egyszer említettem is egy tapasztalatra jöttem. Ugyanis a múlt év telén egy csatorna szőlőt megfordítottam és a fordítás alul kezdetvén meg: az alatta levő csatorna fejezetére hányták a földet, mely 12 soron át a tőkét úgy úgy eltemette, hogy csak a felső rügyek látszottak ki.

Május hó elején a földet a tőkéről elhordattam, s az így kibontott tőkét megmetszettem.

A többi szőlőbogyók olyanok voltak már, mint egy nagy serét, mikor már a késő metszettek virágoztak. S ime szüretre ezek is megértek.

De nem ez volt a tanuság, de az, hogy a későn metszettek között volt két tőke Madelina angevina. Ezek a szőlők legtöbb évben teljesen rugtak úgy, hogy alig volt rajta teljes bogyó; nagy ritkán félig volt telítve a fűrt rendes bogyókkal; és ime most a késő metszés folytán a bogyók teljesen kifejlődtek, és a rendes érési időnél alig 8 nappal értek be későbbben.

Ebből azt következtetem, hogy a késői metszés, állandóan meleg időjárás mellett rendszeresen virágozott el.

Eddig csak azt állítottuk, hogy a rugós szőlőfajok önmagukban nem termékenyülnek meg; ezért azután oly fajok közé ültettük, melyektől megtermékenyülhetnek; és ime mégis mi történt? az, hogy legtöbb évben rugtak.

Most ugyanazon fajok között későn metszve nem rugtak.

Megengedem, elhiszem, hogy a fajok sajátságában is rejlik a rúgás, hogy az illető fajok önmaguktól nem termékenyülnek meg. De most azt is látom, hogy a terméketlenség és rúgás egyik főoka az időjárásban van.

A Madelina angevinának kevés időre van szüksége, hogy az beérjen; és mi ezt a fajt korán akkor metszük, mikor a többi szőlőt, és így akkor virágozik, mikor az időjárás virágait elrugatja.

Tegyünk kísérletet vele. Metszünk egészen későn, úgy hogy a virágzása későre, akkorra essék, midőn állandóan egyenletes meleg idő van; lehet, hogy czélt érünk. És ezen kísérlet bennünket a rúgós szőlők termelésénél egy az eddigiektől eltérő kezelésre vezet.

* * *

A szőlők fedéséről. Az eddigi fedés abból állt, hogy szüret után a sorokat széthuztuk, s így a tőkét befedtük.

Az idei hideg okozta fagykárak arra tanítanak meg bennünket, hogy különösen ott, ahol csapos műveléssel kezeljük a szőlőket: többé nem fedünk; de a tőkét egyenként oly magasan, mint az megkívánja, behancsokoljuk és így védjük meg a tőkét a téli esetleges nagy fagyok ellen.

* * *

Kénporozás. A lisztharmat az utóbbi években bár szórványosan kezd föllépni, s így ellene védekezni kellén: az irodalom is behatóbban kezd a védekezéssel foglalkozni.

Most legújabbán egy neves szakember azt állítja, hogy a lisztharmat a télen át a szőlőtőkénél él, s tavaszon ott életre kelve kezdi meg pusztítását.

Hogy valahol él a lisztharmat gomba télen át is: azt elhisszük. Mert ha kihalna nem volna többé. Azt is elhisszük, hogy a tő-

kéken él. De azt a tanácsot, melyet e védekezés ajánl, legalább még most nem fogadjuk el.

Az illető nagy szakférfi azt ajánlja, hogy kora tavasszal a metszés után azonnal porozzuk be a tőkét, *kénporral*. És így adjunk utjába a liztharmat föllépésének.

Hát így elméletben szép dolog ez: azután lehet hogy később ezen tanács is jónak bizonyul; de mindamellet mi nem ajánljuk, hogy a sok mindenféle védekezés és dolog között, a kiadást és munkát még azzal is szaporítsuk, hogy a szőlőtőkét vagy kell vagy nem tavasszal metszés után megkénporozzuk.

Minek kénporozzon az a szőlőjében, ahol a liztharmat még nem lépett föl. Azután ha a liztharmat olyankor lépne is föl, amikor porozni kellene, miután a kénpor a liztharmatot kiöli, és miután a liztharmattól megtisztított szőlő rendesen fejlődik, addig míg a betegséggel teljesen tisztában nem vagyunk: nincs értelme a kiadás szaporításának.

A szövetkezetről.

Igértük, hogy a borászati-szőlőszeti szövetkezet alapszabályait lapunkban közzé tesszük.

Eddig erre nem volt terünk. Azonban tovább halasztani azért nem akarjuk, hogy szőlőszeink idejekorán hozzá foghassanak a szövetkezet megalakításához, hogy így szüretre már megalakulva legyenek; — s annak jótékony hatását élvezhessék.

Az alapszabályt lehet a helyi viszonyokhoz mértén módosítani.

A
szövetkezet

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja
alapszabálytervezete.

I. Fejezet.

1. §. A szövetkezet célja; a szőlők jövedelmezőségének biztosítása és fokozása, a szőlőtermésnek együttesen borrá való feldolgozása, okszerű kezelése, a borok egyenlősítése, s azoknak, valamint esetleg a csemegeszőlőnek s a szőlő mellékterményeinek minél előnyösebb értékesítése.

E czélok elérése végett a szövetkezet — a szükséghez képest — közös préházat, közös pinczét, szőlőcsomagoló helyiséget, törkölypálinkafőzőt stb. létesít, illetőleg tart fenn, a borkezeléshez szükséges gépeket és eszközöket (szőlőmalmok, prések, hordók, kádak, borfejtő-gépek stb.) szerez be s végül tagjainak, kizárólag szőlőmívelési czélokra, kölcsönöket engedélyez és szőlő-, illetőleg musttermésükre addig is, a míg azt a szövetkezet értékesíthetné, előleget nyújt.

Ezen kívül a szövetkezet működését kiterjesztheti a tagok szőlői egyéb termékének (u. m. szőlővessző, szőlőoltvány, gyümölcs stb.) közös értékesítésére, továbbra arra is, hogy tagjai részére a szőlőmíveléshez és a szőlőbetegségek ellen való védekezéshez szükséges gépeket, eszközöket és anyagokat (pl. szénkénekefcskendőket, permetezőket, szénkéneget, rézgáliczot, műtrágyát, szőlővesszőt, oltványt, karót stb.) közösen nagyban, megbízható forrásokból és előnyös áron szerezze be, s esetleg a védekezési munkákat (szénkénegezés, permetezés stb.) az egyes tagok szőlőiben maga a szövetkezet hajtassa végre.

Az előző bekezdésben említett feladatokat a szövetkezet oly egymásutánban valósítja meg, a mint azt a tagok igénylik és a mint az a szövetkezet igazgatósága — az Országos Központi Hitelszövetkezet előzetes hozzájárulásával — elhatározza.

2. §. A szövetkezet az 1898: XXIII. t. cz. értelmében alakult és az Országos Központi Hitelszövetkezet rendes tagja közé belép.

3. §. A szövetkezet czége szövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Az igazgatóság a szövetkezet czégét akkép jegyzi, hogy legalább két tagja a czéghez aláírását csatolja. Nem írásban tett nyilatkozat érvényéhez szintén két igazgatósági tag együttes hozzájárulása szükséges. Hirdetményei egyszeri beiktatással az Országos Központi Hitelszövetkezeti Értesítőben s esetleg egy helyi lapban tétetnek közzé.

4. §. A szövetkezet székhelye működése kiterjed

..... községekre.*
5. §. A szövetkezet tartama a bejegyzéstől számított állapotot meg, mely időtartam azonban a közgyűlés határozatával meghosszabbítható.**

II. Fejezet.

6. §. A szövetkezet tagja lehet minden szőlőbirtokos vagy bérlő, a kinek az 5. §.-ban említett községek valamelyikének hatá-

* Az 1898, XXIII. t.-cz. 7 §-a értelmében a szövetkezet székhelyét képező községen kívül, a szövetkezet működését csak azokra a községekre terjesztheti ki amelyek ugyanazon, vagy a szomszédos körjegyzőséghez tartoznak, vagy közvetlenül határosak.

** Ha a szövetkezet határozott időre alakul, az 25 évben állapítandó meg. Alakulhat azonban határozatlan időre, mely esetben ezen §. „mely időtartam stb...”, meghosszabbítható“ része törlendő.

rában szőlője vagy kipusztult szőlőterülete van, ha az illető teljes korú és vagyona felett szabadon rendelkezik.

A szövetkezet tagja jogi személy is lehet.

A szövetkezet igazgatósága kivételesen megengedheti, hogy a szövetkezet iránt érdeklődő oly egyének, vagy jogi személyek is, a kiknek, illetőleg a melyeknek a szövetkezet működése területén szőlőjük ugyan nincs, de e területen laknak vagy működnek, a szövetkezetnek tagjai lehessenek.

7. §. A szövetkezet megalakultnak tekintetik, ha üzletrész jegyeztetett s az alakuló közgyűlésen az alapszabályok véglegesen megállapítottak, továbbá a szövetkezet a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezettetett és ez szabályszerűen közhírré tétetett.

Egy üzletrész értéke*azaz koronában állapítatik meg.

A tagok kötelezettsége korlátolt, a mennyiben minden tag az üzletrészenként befizetendő koronán felül, még ennek ötszöröséig felelős.**

8. §. A tagok belépése a szövetkezet megalakítása végett a szövetkezet alapszabálytervezetének sajátkezű aláírása által történik.

Ha az, a ki belépni akar, írni nem tud: kézjegye két előttemző tanu által, kik egyike az illető nevét is aláírja, hitelesítendő. Ha pedig sem írni, sem olvasni nem tud, vagy az alapszabályszervezet nyelvét nem érti, még az is szükséges, hogy a jelenlevő tanuk az alapszabályszervezetet mind maguk ismerjék, mind a belépőnek az általa értett nyelven megmagyarázzák, s hogy ez megtörtént, az alapszabálytervezeten bizonyítsák.

A szövetkezet megalakulása után a tagok belépése két tanu előtt sajátkezű aláírással vagy kézjeggyel ellátott írásbeli nyilatkozat által történik, melyben a belépni szándékozó egyúttal elismeri, hogy az alapszabályoknak a tagok jogaira és kötelezettségeire vonatkozó határozatai és a szövetkezet vagyoni állapota vele közöltettek.

A belépés elfogadása iránt az igazgatóság legkésőbb 30 nap alatt köteles határozni, ellenesetben a belépni szándékozó nyilatkozatához kötve nincs.

A belépés elfogadásáról az illető értesítendő s neve azonnal a tagok névjegyzékébe, a belépési nyilatkozat, az elfogadás és az erről szóló értesítés keltének kitüntetésével bejegyzendő.

A belépő a belépés elfogadásával tekintetik a szövetkezet tagjának.

9. §. A belépő tag tartozik□-öl, vagy ennél kisebb szőlővel beültetett terület után egy üzletrészt, az pedig, a kinek ennél

* Legföllebb 100, legalába 50 korona.

** Az 1898: XXIII. t.-cz. 15. §-a szerint „a tag a szövetkezet kötelezettségeiért üzletrésze névértékének ötszörös összegéig felelős; az alapszabályokban azonban az üzletrész névértékének tízszeres összegéig terjeszthető felelősség is megállapítható.“

nagyobb beültetett szőlőterülete van, annyi üzletrészt jegyezni, a hányszor nagyobb beültetett szőlője van □-ölnél. Azok a tagok pedig, a kiknek beültetett szőlőjük még nincs, vagy egyáltalában nincs szőlőterületük a szövetkezet működési területén, legalább egy üzletrészt tartoznak jegyezni.

Arra az esetre, ha a tagok belépése után beültetett szőlők területe növekednék, az illető tagok által megfelelő számú újabb üzletrészek jegyzendők.

Az üzletrész⁰/₀-a az üzletrész jegyzésekor azonnal, a többi pedig az igazgatóság rendelkezése szerint, legkésőbb azonban egy év alatt befizetendő. A hátralékos részletek után 5⁰/₀ kamat fizetendő.

Ezen kívül minden egyes tag a belépés alkalmával a tartalékalap javára korona belépési díjat tartozik fizetni.

10. §. Az üzletrészek névre állítandók ki s azok névértéke a szövetkezet fennállása alatt sem fel nem emelhető, sem le nem szállítható.

Az üzletrészek a tag tulajdonát képezik, de el nem zálogosíthatók. Átruházás csak az igazgatóság engedélyével történhetik.

Az üzletrészek után kamatot fizetni nem szabad, s azok kölcsönök biztosítékául el nem fogadhatók.

Folytatás következik.

Hirdetés.

Van még eladó:

Sima ripária-portális,

Sima othelló,

Sima csemegefajok,

Gyökeres ripária-portális

és

Sima zöldojtvány.

Az árak lapunk legutóbbi számában feltüntetettek. Ezuttal nem akarjuk azok ismétlésével a teret elfoglalni.

Tisztelettel

Csomor Kálmán.

Nyom. Sima Dávid könyvnyomdájában Gyöngyösön.